



**Sprievodca k  
pochopeniu a  
zvládaniu CCD  
(Kognitívnej  
dysfunkcie u psov)**

**MVDr. Richard Olajec, CertCAAPR**  
**[www.fyziovetsliac.sk](http://www.fyziovetsliac.sk)**

# Obsah

<b>Prečo sa u psov vyvíja CCD a čo sa deje v ich mozgu</b>	<b>5</b>
Príznaky a symptómy CCD	<b>6</b>
Diagnostika CCD	<b>8</b>
CCD v spojení s osteoartrózou	<b>8</b>
<b>Manažovanie CCD</b>	<b>9</b>
<b>Zmeny prostredia a mentálna stimulácia</b>	<b>10</b>
Podlaha a šmýkanie	<b>10</b>
Schody	<b>13</b>
Prechod cez dvere	<b>14</b>
Nábytok a postele	<b>15</b>
Používanie toalety	<b>16</b>
Sociálny kontakt	<b>17</b>
Vyhnite sa zmenám	<b>18</b>
Rutina a predvídanie	<b>19</b>
Hry na mentálnu stimuláciu	<b>21</b>
<b>Nutričná podpora</b>	<b>23</b>
1: Znížte zápal v mozgu	<b>23</b>
2: Poskytnite alternatívne zdroje energie	<b>24</b>
3: Znížte voľné radikály a oxidačný stres	<b>25</b>
4: Vyčistite odpad	<b>25</b>
<b>Farmakologická liečba</b>	<b>26</b>
<b>Ďalšie liečebné možnosti</b>	<b>27</b>
<b>Nie ste sami! Kontaktujte nás</b>	<b>28</b>
<b>Posúdenie stavu podľa škály DISHAA</b>	<b>29</b>



## MVDr. Richard Olajec, CertCAAPR

Ako veterinárny lekár sa venujem aj fyzioterapii, rehabilitácii a integrovanej medicíne, ktorá prepája klasickú veterinárnu medicínu s modernými poznatkami neurovied, rehabilitácie a komplementárnych prístupov.

Vo svojej praxi sa čoraz častejšie stretávam so syndrómom kognitívnej dysfunkcie psov (CCD) – ochorením, ktoré je v mnohom podobné demencii u ľudí a postupne ovplyvňuje správanie, orientáciu aj kvalitu života zvierťa.

Cieľom tohto e-booku je podeliť sa s vami o odborné, ale zrozumiteľné informácie, ktoré vám pomôžu včas rozpoznať prvé, často nenápadné príznaky začínajúceho neurologického ochorenia u vášho psa. Včasné pochopenie zmien môže zásadne ovplyvniť ďalší priebeh ochorenia a umožniť vášmu psovi prežiť dôstojný a kvalitný seniorský vek.



[www.fyziovetsliac.sk](http://www.fyziovetsliac.sk)

Vyhlasenie: Materiál uvedený na tejto webovej stránke/v tomto dokumente bol pripravený z podkladov a súhlasom Dr. Megan Kelly. Je určený len na všeobecné vzdelávanie a pochopenie veterinárnej zdravotnej starostlivosti. Materiál nie je určený ako odborná rada a nemá nahradiť radu, diagnózu alebo liečbu od kvalifikovaného veterinára. Čitateľ by nemal ignorovať lekársku radu od kvalifikovaného veterinára ani odkladať jej vyhľadanie z dôvodu obsahu tohto materiálu. Autori a/alebo vlastníci tohto materiálu vynaložili značné úsilie, aby zabezpečili, že uvedené informácie sú presné a zodpovedajú akceptovaným štandardom v čase publikovania. Jedinečnosť každého prípadu, nový výskum a vývoj, primerané rozdiely v názoroch medzi odborníkmi však znamenajú, že iné zdroje lekárskej informácie sa môžu líšiť od informácií obsiahnutých v tomto materiáli. Akékoľvek kroky podniknuté v dôsledku tohto materiálu sú na výhradné riziko čitateľa. [www.fyziovetsliac.com](http://www.fyziovetsliac.com), autori a/alebo vlastníci tohto materiálu nepreberajú zodpovednosť za žiadne škody alebo straty, priame alebo nepriame, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku použitia alebo spoliehania sa na informácie obsiahnuté v materiáloch. Ak máte podozrenie, že váš domáci miláčik má zdravotný problém alebo stav, okamžite kontaktujte kvalifikovaného veterinárneho lekára.

# Prečo sa u psov vyvíja CCD a čo sa deje v ich mozgu

Kognitívna dysfunkcia sa vyskytuje v dôsledku série zmien, ktoré prebiehajú v mozgu s pribúdajúcim vekom.

Mozog je veľmi citlivý na degeneráciu, ktorú môže vyvolať oxidačný stres a nedostatok určitých živín v strave. V mozgu psov pozorujeme mnoho zmien, ktoré sú podobné ľudskej Alzheimerovej chorobe.

Patria sem:

- oxidačný stres a poškodenie buniek v mozgu;
- zníženie počtu neurónov;
- zhoršenie schopnosti neurónov prenášať signály rýchlo a bez rušenia;
- hromadenie odpadových produktov v mozgu, ktoré narúšajú zdravé fungovanie;
- znížená schopnosť metabolizovať glukózu, čo vedie k nedostatku využiteľnej energie;
- zvýšenie zápalových zlúčenín v mozgu, čo vedie k zvýšenému zápalu;
- zmenšenie veľkosti krvných ciev v mozgu, čo znižuje prietok krvi do mozgu.

Základné ochorenia, ako je chronický zápal, cukrovka, hypotyreóza, zubné ochorenia, chronické ochorenie pečene alebo obličiek, môžu zvýšiť riziko vzniku CCD.

Medzi environmentálne faktory, ktoré tiež zvyšujú riziko vzniku CCD, patrí chronický stres a úzkosť, zlá výživa a vystavenie environmentálnym toxínom, ako sú ťažké kovy a pesticídy.



## Príznaky a symptómy CCD

Medzi bežné príznaky patrí:

- **dezorientácia a zmätenosť** v známom prostredí – váš pes sa môže zaseknúť, stratiť alebo prestať rozpoznávať ľudí
- zmeny v **sociálnych interakciách**, ako je zvýšená bojzivosť alebo podráždenosť, alebo nedostatok záujmu o sociálne interakcie, a to aj so známymi psami a ľuďmi
- zmeny v **spánkových návykoch**, ktoré vedú k zvýšenej bdlosti alebo nepokoju v noci s väčším spánkom alebo letargiou počas dňa
- zmeny v bežnej aktivite, ako je **nepokoj**, zníženie hry alebo objavovania a výskyt **opakujúceho sa správania**, ako je **chodenie**
- zvýšená úzkosť vrátane separačnej **úzkosti, strachu** z nového prostredia a zvýšenej citlivosti na svetlo, farby, vône a zvuky; poruchy pohybu a zmeny, ako je zvýšená **chvenie, tras, strata rovnováhy** alebo zvýšená pravdepodobnosť pádov. To môže predisponovať vášho psa k sekundárnym zraneniam a zvýšiť jeho úzkosť
- zhoršenie výcviku v domácnosti, čo má za následok občasné **úniky moča** alebo **stolice**.

Všetky vyššie uvedené príznaky môžu byť sprevádzané stratou sluchu, zraku alebo čuchu.



Jeden príznak sa zvyčajne objaví ako prvý a postupne sa pridávajú ďalšie avšak, môžu byť príznakmi aj iných ochorení, čo sťažuje diagnostiku. Je dôležité pamätať na to, že žiadna z týchto zmien nie je zo strany vášho psa úmyselná a nemôže kontrolovať svoje správanie. Napomínanie alebo trestanie našich psov v týchto situáciách môže situáciu zhoršiť a len zvýšiť ich úzkosť a dezorientáciu.

## Diagnostika CCD

Komplexná diagnostika si vyžaduje klinické vyšetrenie, ktoré zahŕňa anamnézu pacienta, použitie dotazníka Canine Demence Scale (CADES) alebo dotazníka DISHAA, posúdenie bolesti a testy krvného séra. Je dôležité vylúčiť alebo identifikovať akékoľvek súbežné ochorenia, ako je artritída.

Na konci tohto PDF súboru je priložený nástroj DISHAA, ktorý môžete vyplniť. Môžete ho používať v pravidelných intervaloch na posúdenie progresie ochorenia u vášho psa a odpoveď na liečbu

## CCD v spojení s osteoartrózou

**Osteoartróza** postihuje jedného zo štyroch psov starších ako osem rokov. U starších psov sa mnohé príznaky artritídy môžu podobat príznakom CCD, vrátane zmien v ich bežnom spôsobe pohybu a v ich sociálnych interakciách. Tieto dve ochorenia sa často vyskytujú súčasne a každé z nich môže komplikovať liečbu toho druhého. Z tohto dôvodu je veľmi dôležité zistiť, či sú prítomné obe ochorenia a do akej miery každé z nich spôsobuje pozorovateľné príznaky. To umožní vášmu veterinárovi a veterinárnemu fyzioterapeutovi vyvinúť liečebný prístup, ktorý má väčšiu šancu na úspešné zvládnutie príznakov a dúfajúc, v spomalenie vývoja jedného alebo druhého degeneratívneho ochorenia.

# Manažovanie CCD

Pri manažovaní liečby CCD sa zameriavame na štyri odlišné oblasti:

**1** environmentálne úpravy

**2** mentálna stimulácia a podpora

**3** nutričná výživa

**4** farmakologická podpora a liečba

Zlepšenia v každej z týchto štyroch oblastí môžu mať pre vášho psa obrovský význam, keď ich spojíme, dúfame, že vám a vášmu psovi výrazne uľahčíme život. Pri čítaní nižšie uvedených tipov sa môžete začať cítiť zahltený informácia koľko aspektov je potrebné brať do úvahy, koľko zmien je odporúčaných spraviť! Najlepším prístupom je implementovať len jedno malé doporučenie z každej oblasti a pomaly odtiaľ postupne postupovať. Takto si zabezpečíte, že sa dotknete aspoň každej zo štyroch oblastí.



# Zmeny prostredia a mentálna stimulácia

**U psov trpiacich CCD a artritídou môžu jednoduché úpravy domáceho prostredia pomôcť znížiť úzkosť, predchádzať zraneniam a spomaliť progresiu ich ochorenia.**

Tento proces by mal začať pozorovaním vášho psa vo vašom domácom prostredí. Všímajte si, ako sa pohybuje v priestore a či sa v ktoromkoľvek bode zdá byť úzkostlivý alebo vystrašený. Viete identifikovať nejaké oblasti, ktoré by mohli zvýšiť riziko zranenia, ako napríklad dvere, kde sa pes má tendenciu príliš rýchlo otáčať, podlahy, kde sa šmýka, prekážky, o ktoré sa má tendenciu potkýnať alebo pod ktorými sa zasekáva, alebo rohy, v ktorých sa zasekáva? Keď identifikujete niektoré z týchto oblastí vo vašom dome, môžete začať robiť jednoduché zmeny, ktoré ochránia vášho psa pred zranením, úzkosťou a zmätkom.

Podme sa pozrieť na niektoré z najbežnejších environmentálnych problémov a na to, ako ich možno prekonať.

## Podlaha a šmýkanie

Najbežnejšie typy podláh, ktoré dnes používame, sú tie, ktoré našim psom spôsobujú nekonečné ťažkosti. Patria sem laminátové, dlažobné a drevené podlahy. Tieto povrchy neposkytujú psovi dostatočnú prevenciu proti šmyku.

Opakované pošmýknutie sa na podlahe môže spôsobiť zhoršovaniu zápalu bolestivých kĺbov a poranenie mäkkých tkanív, ktoré tieto kĺby obklopujú, čo môže ďalej zhoršiť artritídu alebo spôsobiť natrhnutie a natiahnutie svalov.

Ak si nie ste istí, či vášmu psovi podlaha prekáža, sledujte, ako chodí v dome – váha alebo sa bojí, mení sa jeho držanie tela na klzkých podlahách. Videli ste ho už niekedy pošmyknúť sa na podlahe a ak áno, kde? Šmyknutie môžete znížiť tým, že budete venovať pozornosť obom aspektom. Dva aspekty určujú, či sa váš pes pošmykne na podlahe – samotný materiál podlahy a jeho labky.

## Prevenia na zabránenie pošmyknutia

**Zastrihnite prebytočnú srst medzi vankúšikmi labiek:** Srst medzi vankúšikmi labiek môže prekážať kontaktu laby so zemou. Keď sa srst dostane medzi vankúšiky labiek a podlahu, je to ako mať na sebe klzkú ponožku, najmä u pudlov a psov s dlhou srstou.

**Zastrihnite dlhé pazúry:** Pazúry vášho psa by mali byť tesne nad zemou, keď stojí. Ak sú dlhšie, budú prekážať psovi pri chôdzi, čo sťažuje klzkú podlahu. Položte podložky alebo koberce:

Na menších plochách s dlažbou alebo drevenými podlahami

**pridajte podložky**, aby ste zabezpečili protišmykový povrch.

Podložku pridajte aj na miesta, kde si váš pes rád ľahne, alebo pod pelechky pre psov v dome. Uistite sa, že kedykoľvek, kde sa váš pes potrebuje postaviť, si môže položiť labky na protišmykový povrch. Pridajte protišmykovú podložku k miskám na kŕmenie a vodu, aby ste predišli šmykaniu pri jedle, kdekoľvek, kde sa váš pes potrebuje pohybovať medzi nábytkom alebo liezť na nábytok a zostupovať z neho.

**Protišmyková podlahová páska:** Samolepiaca protišmyková podlahová páska môže byť jednoduchým a účinným riešením pre schody alebo rampu. Je dostupná ako priehľadná páska v mnohých železiarstvách, vďaka čomu je jednoduchou voľbou, ktorá nezmení estetiku vášho domova.

## Protišmykové pomôcky

Ak pošmykovanie pokračuje aj po všetkých vyššie uvedených úpravách alebo ak nie ste schopní vykonať požadované úpravy, zvážte kúpu jedného z nasledujúcich produktov.

### Protišmykový chránič pazúrika

Sú to malé krúžky, ktoré sa nasadzujú na pazúry psa. Zväčšujú úchopovú zónu a môžu psom účinne pomôcť získať lepšiu trakciu veľmi prirodzeným spôsobom. Tieto krúžky nie je potrebné odstraňovať a možno ich vymeniť hneď, ako vypadnú, alebo mesačne.

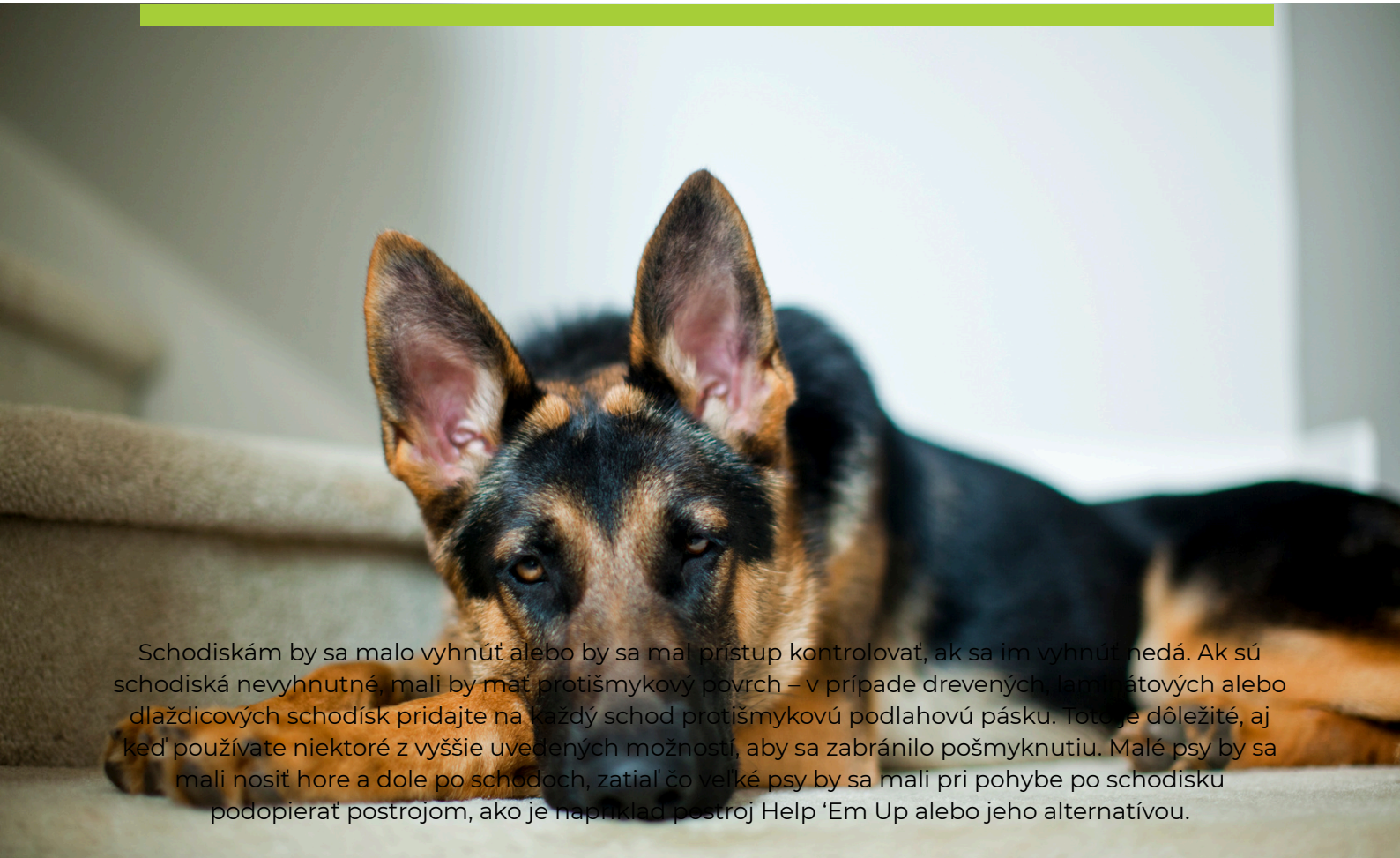
### Protišmykové ponožky

Sú to ako lepkavé ponožky, ktoré sa navliekajú na labky vášho psa. Sú tenké a ľahko sa v nich chodí a sú skvelou pomôckou pre psy s degeneratívnymi neurologickými ochoreniami. Nevýhodou je, že ich psy nemôžu nosiť dlhší čas – počas období nečinnosti ich treba vyzliekať, aby labky mohli dýchať a neopuchli.

### Gumové chrániče labiek

Tento produkt spočíva v nalepení práškovej, netoxickej gumovej fólie na vankúšiky labiek, čím sa na spodnej strane vankúšika vytvorí vrstva s vysokým trením, čo funguje veľmi dobre. Je to veľmi dobrá voľba pre psy, ktoré nemajú rady, keď sa im s labkami manipuluje, čo sťažuje používanie prvých dvoch možností. Gumové chrániče labiek bude potrebné aplikovať opakovane približne každé dva týždne.

## Schody



Schodiskám by sa malo vyhnúť alebo by sa mal prístup kontrolovať, ak sa im vyhnúť nedá. Ak sú schodiská nevyhnutné, mali by mať protišmykový povrch – v prípade drevených, laminátových alebo dlaždicových schodísk pridajte na každý schod protišmykovú podlahovú pásku. Toto je dôležité, aj keď používate niektoré z vyššie uvedených možností, aby sa zabránilo pošmyknutiu. Malé psy by sa mali nosiť hore a dole po schodoch, zatiaľ čo veľké psy by sa mali pri pohybe po schodisku podopierať postrojom, ako je napríklad postroj Help 'Em Up alebo jeho alternatívou.

Schodiskám je ideálne sa vyhnúť. Ak to nie je možné, mali by mať protišmykový povrch – v prípade drevených, laminátových alebo dlaždicových schodísk pridajte na každý schod protišmykovú podlahovú pásku. Toto je dôležité, aj keď používate niektoré z vyššie uvedených možností, aby sa zabránilo pošmyknutiu. Malé psy by sa mali nosiť hore a dole po schodoch, zatiaľ čo veľké psy by sa mali pri pohybe po schodisku podopierať postrojom, alebo jeho alternatívou.

Obmedzte prístup na schodisko pomocou detskej zábrany a minimalizujte chôdzu vášho psa po schodoch hore a dole.

Chôdza po schodoch by mala byť vždy pomalá, kontrolovaná a s oporou.

## Prechod cez dvere



Dvere môžu predstavovať výzvu, keď je potrebné prudko zatočiť na klzkom povrchu alebo ak sú úzke, najmä keď sa váš pes chce cez ne rýchlo prehnúť. Zvážte, kedy sa váš pes ponáhľa von alebo k vchodovým dverám, keď zazvoní zvonček – ktoré dvere predstavujú najväčšiu výzvu?

Prahy, ktoré zahŕňajú schodík hore alebo dole cez rôzne vnútorné a vonkajšie povrchy, môžu byť rovnako náročné. Uistite sa, že povrchy sú protišmykové a že výškové rozdiely sú čo najviac minimalizované pomocou medzistupňa alebo rampy.

## Nábytok a postele



Mnohí z nás milujú, keď naše psy sa s nami túlia na gauči – a oni to tiež milujú. Zdieľanie útulného priestoru je dôležitou súčasťou puta, ktoré si s našimi psami užívame, takže si chceme tento aspekt udržať čo najdlhšie. Psy s artritídou alebo CCD by však nemali mať povolené skákať na nábytok a z neho, pretože náraz zo skákania môže spôsobiť ďalšie poškodenie ich kĺbov.

Rampy alebo schodíky na postel alebo gauč sú ľahko dostupné a v týchto prípadoch by sa mali používať. Aby ste boli skutočne proaktívni, naučte menšie psy od mladého veku neskákať na nábytok a z neho, namiesto toho nech radšej používajú prístupové rampy.

## Používanie toalety



Pri vykonávaní potreby na toaletu je potrebné zvážiť mnoho faktorov, z ktorých niektoré sú špecifické pre stav vášho psa. Ako psy starnú alebo ich CCD postupuje, môžu v súvislosti s tým pociťovať rastúci stres alebo nepohodlie. Ich úzkosť môžete minimalizovať tým, že im zabezpečíte jednoduchý a priamy prístup k priestoru na vykonávanie potreby, ktorý poskytuje dobrú protišmykovú stabilitu a umožňuje im zaujať čo najpohodlnejšie a najjednoduchšie držanie tela.

Adaptácia by mohla zahŕňať zabezpečenie čo najkratšej cesty z ich pelechu von, bez schodov alebo ostrých rohov na ceste, ktoré sťažujú navigáciu alebo môžu vyvolať zmätok a úzkosť. Ideálne je mať trávu alebo piesok, čo poskytuje mäkký povrch s maximálnym protišmykovým efektom.

V noci môžete svojmu psovi poskytnúť ďalšie príležitosti na vykonávanie potreby pred spaním a skoro ráno, aby ste minimalizovali nočné vyrušenia alebo nehody.

## Sociálny kontakt

Sociálna interakcia je pre vášho psa nesmierne dôležitá, ale ak má buď CCD, alebo artritídu, bežné interakcie sa môžu stať náročnými. Môžete zistiť, že sa stáva úzkostlivým a ustráchaným a potenciálne reaktívnejším v blízkosti iných psov. Môžete mu pomôcť, aby naďalej pozitívne interagoval s ostatnými psami doma aj mimo domova bez toho, aby ste ho úplne izolovali. Tu sú dve veci, ktoré môžete urobiť:

---

1

**Krmete ho oddelene**

Krmenie môže byť v domácnostiach s viacerými psami stresujúce. Ponúknite svojmu ohrozenému psovi krmivo v samostatnej miestnosti alebo priestore, mimo dosahu ostatných psov, aby mohol jesť vlastným tempom, bez pocitu súťaživosti alebo stráženia zdrojov.

---

2

**Vyhradený čas na hru**

Ak máte psy rôzneho veku, ich energetická hladina a štýl hry sa môžu dramaticky líšiť. Váš mladý pes sa pravdepodobne bude chcieť hrať viac, zatiaľ čo starší pes to nedokáže. Snažte sa uspokojiť každú z ich herných potrieb samostatne, namiesto toho, aby sa hrali iba spolu. Zapojte sa do každej z ich obľúbených hier samostatne. To umožní vášmu mladšiemu psovi/psom vynaložiť svoju hravú energiu bez toho, aby ste dráždili vášho staršieho psa. Dohliadajte na časy hry a pomôžte im regulovať sa v blízkosti jedného psa, ak majú problém hrať sa samostatne.

---

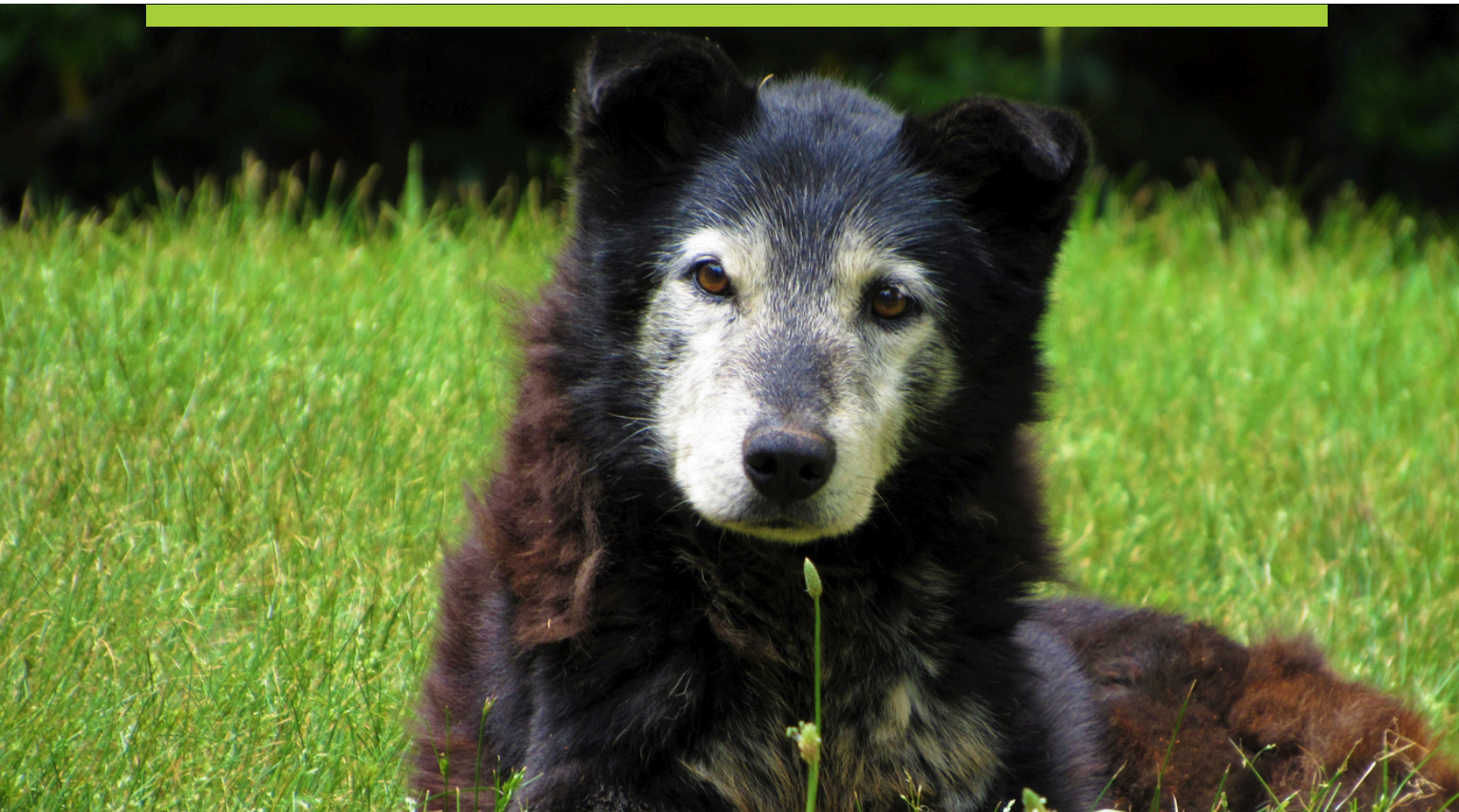
## Vyhňte sa zmenám



U psov s CCD môžu zmeny v ich prostredí a rutine vyvolať zmätok a úzkosť, najmä ak zároveň strácajú zrak, sluch alebo čuch. Mali by ste si udržiavať domáce prostredie a rutinu, ktoré sú čo najkonzistentnejšie a najpredvídateľnejšie. Pamätajte, že tento stav u psov je ako demencia u starších dospelých. S dospelým človekom s demenciou by sme sa neponáhľali ani netrpezlivo necítili, vždy si uvedomujeme jeho obmedzenia. Rovnaký postoj musíme zaujať aj u nášho domáceho maznáčika s CCD. Keď je potrebné vykonať zmeny, snažte sa ich zavádzať pomaly. Doprajte svojmu psovi čas a podporu, ktorú potrebuje na identifikáciu zmeny a postupné prispôbenie sa jej predtým, ako zavediete ďalšiu. Patria sem presúvanie nábytku po dome, zmena zariadenia v domácnosti alebo sťahovanie do nového domova. Sťahovanie do nového domova môže byť samozrejme pre vášho psa pozitívnou skúsenosťou, najmä ak mu sťahovanie poskytuje bezpečnejšie prostredie, v ktorom sa ľahšie orientuje a zvláda.

Robte veci pomaly, buďte zámerní a venujte pozornosť tomu, kde sa váš pes nachádza, mentálne aj emocionálne, aby ste mu mohli poskytnúť potrebnú podporu.

## Rutina a predvídanie



Rovnako ako u dospelých psov trpiacich demenciou, rutina môže byť veľmi prospešná aj pre psov s CCD, pretože pomáha znižovať úzkosť a strach. Predvídateľnosť v ich každodennom živote im pomôže počas dňa mentálne a emocionálne sa prispôbiť. Rutina pred spaním môže zlepšiť ich spánkový cyklus. Predvídateľná rutina denného cvičenia alebo prechádzok môže znížiť ich úzkosť z týchto aktivít. Akékoľvek vonkajšie stretnutia, ako sú rehabilitácie alebo veterinárne prehliadky, by sa mali vždy dodržiavať v rovnakom čase dňa s opakovateľným predstihom udalostí, aby sa im pomohlo psychicky pripraviť na to, čo ich čaká.

Druhou stranou argumentu, pokiaľ ide o zmenu, je, že rozmanitosť a novosť môžu stimulovať myseľ a pomôcť zlepšiť duševnú kapacitu a fungovanie. Preto, akonáhle je základná rutina zavedená, chceme do nej pridať trochu rozmanitosti a duševnej stimulácie. Mali by sme to robiť jemne, bez toho, aby sme spôsobovali zvýšenie úzkosti alebo strachu, čo sú prirodzené reakcie na nepredvídateľnosť alebo neznáme.

Tu je niekoľko spôsobov, ako vyvážiť predvídateľnosť a rutinu s pridaním trochy mentálnej stimulácie:

### Pravidelnosť podávania krmiva

Podávajte krmnú dávku v rovnakom čase a na rovnakom mieste pri každom jedle. Svojho psa môžete na jedlo mentálne pripraviť tak, že mu slovne dáte vedieť, že mu pripravujete jedlo, a pripravíte mu krmnú misku – čo je ako prestieranie stola pre rodinu a informovanie o príchode jedla.

**Mentálnu stimuláciu** môžete poskytnúť občasným pridávaním nového jedla do krmiva. Všimajte si, ako váš pes reaguje na nové jedlo – ak spôsobuje zmätok alebo úzkosť, spomalte tempo zmeny. Začnite s malým množstvom nového jedla a s každým jedlom pomaly zvyšujte jeho množstvo v miske. Držte sa toho istého nového jedla tri až päť dní v závislosti od reakcie a potom prejdite na iné nové jedlo. Toto je jednoduchý, ale prekvapivo účinný spôsob, ako udržať psa zaujatého a zvedavého.

### Pravidelnosť venčenia

Prechádzky by sa mali konať každý deň v rovnakom čase. Opäť nechajte svojho psa, aby sa na prechádzku psychicky pripravil tým, že mu slovne dáte vedieť, že je čas na prechádzku, obujete si vychádzkové topánky a nasadíte si postroj – všetko v rovnakom poradí každý deň. Táto malá rutina prípravy mu umožní vedieť, čo bude nasledovať, a vytvorí v jeho mysli predvídateľnosť a istotu. V závislosti od vášho psa a od toho, ako vážne je postihnutý, budete chcieť trasu prechádzky buď udržiavať každý deň rovnakú, alebo do trasy zahrnúť mierne obmeny. Do prechádzky vneste psychickú stimuláciu a novosť tým, že, ak je to možné, zahrniete malý tréning, ako napríklad cvičenie pri nohe, „sadni“, „stoj“ a „zostaň“. Pracujte na pomôckach a cvikoch, ktoré sú pre vášho psa ľahké..





## Hry na mentálnu stimuláciu

Hoci psy s CCD majú zníženú schopnosť učiť sa nové veci, stimulácia učenia môže pomôcť spomaliť degeneráciu ich mysle. Existuje mnoho myšlienkových hier a jednoduchých tréningových cvičení, ktoré môžeme s našimi psami s CCD praktizovať, aby sme im pomohli neustále sa učiť a zapájať sa do svojho prostredia a do nás, a dúfajme, že spomalíme degeneráciu, ku ktorej dochádza, keď ich podporujeme stravou a ďalšími opatreniami.

Tu je niekoľko jednoduchých spôsobov, ako môžete začleniť myšlienkové hry a tréning do každodenného života a rutiny svojho psa .

**Precvičujte to, čo už vedia.** Pamätáte si tréning, ktorý ste robili so svojím psom, keď bol šteniatko? Znovu si precvičte tieto tréningové aktivity a začnite odznova. Precvičte si sadnutie, státie a státie a pravidelne s ním precvičujte tieto jednoduché správanie. Svoje prechádzky so psom môžete spestriť a počas prechádzky budete trénovať a precvičovať tieto cvičenia.

**Jedlo a hádanky s jedlom.** Čas krmenia môže ponúknuť skvelú príležitosť na stimuláciu mozgu u vášho psa. Jedlá sa dajú rozdeliť na niekoľko menších porcií počas dňa, a dajú sa poschovávať do podložiek na čuchanie alebo ako súčasť jednoduchého tréningového cvičenia. , Môžete počas horúceho počasia zmraziť v ľadových guľôčkach alebo blokoch, čo vyžaduje, aby váš pes pomaly olizoval jedlo z ľadu. Existuje mnoho domácich možností hádaniek, ako napríklad kartón od vajec alebo formička na muffiny s malými porcami jedla, pričom tenisové loptičky blokujú otvory. Váš pes bude musieť prísť na to, ako odstrániť blokádu a dosiahnuť na jedlo, a stimulácia sa mu bude páčiť. Na trhu je tiež veľa hádaniek s jedlom, od jednoduchých až po náročné. Hádanky s jedlom sa môžu stať obľúbenými vo vašej domácnosti!

**Čas na hranie.** Stimulujte svojho psa počas hry jeho obľúbenými hrami z minulosti, ako aj novými hrami. Môžete ho naučiť jednoduché hry, ktoré zahŕňajú jeho čuch, napríklad hľadanie maškrtky umiestnenej pod pohárom – postavte dva poháre hore dnom na stôl a pod jeden z nich položte chutnú maškrtu. Dokáže pomocou čuchu identifikovať, kde sa maškrtka nachádza? Môžete ho naučiť jednoduché cvičenia na zacielenie, napríklad dotyk nosom alebo labkou cieľa, keď ho správne označí dostane maškrtu. Cvičenia na zacielenie môžu byť veľmi zábavné a dajú sa prispôbiť a rozšíriť tak, aby zahŕňali posilňovacie a proprioceptívne cvičenia, ktoré môžu pomôcť zlepšiť aj fyzický stav vášho psa.

Pre viac skvelých nápadov na hry a návodov na ich výučbu nás prosím kontaktujte a dohodnite si konzultáciu – pomôžeme vám vyvinúť hry a výučbové stratégie, ktoré budú pre vášho psa fungovať!

# Nutričná podpora

Nutričná podpora sa zameriava na štyri oblasti:

**1** znížiť zápal v mozgu

**2** poskytnúť mozgu alternatívne zdroje paliva

**3** znížiť voľné radikály a oxidačný stres poškodzujúci mozog

**4** zbaviť sa nahromadených odpadových látok v mozgu

Začlenenie zmien v stravovaní môže byť jedným z najúčinnějších spôsobov, ako spomaliť progresiu CCD a malo by byť súčasťou jej liečby. Dúfame, že nižšie uvedené informácie vám pomôžu lepšie pochopiť, ako môžeme podporovať mozog prostredníctvom výživy, dôrazne vám odporúčame, aby ste sa o zmenách v stravovaní poradili s veterinárnym nutričným špecialistom. CCD sa často vyskytuje v spojení s inými ochoreniami, ako sú ochorenia pečene a obličiek a osteoartritída. Lieky na tieto ochorenia, ako aj špecifické nutričné požiadavky pre každé z týchto ochorení, sa môžu stať zložitými, pretože sa navzájom ovplyvňujú. Konzultácia a spolupráca s nutričným špecialistom vám umožní vyvinúť najlepšiu možnú stratégiu nutričnej podpory pre vášho psa.



**1**

## Znížte zápal v mozgu

Zaradte do stravy protizápalové potraviny, ako sú kostný vývar, bobule, farebná zelenina, vaječný žĺtok, papája, ryby, mrkva a oranžová alebo žltá paprika. Chudé mäso a ryby ulovené vo voľnej prírode sú fenomenálnym zdrojom omega-3 mastných kyselín. Čerstvé, surové a celozrnné potraviny sú najlepšie, keď sa snažíme obmedziť zápal. Potraviny s vysokým obsahom **omega-3 mastných kyselín** vo forme EPA a DHA sú nevyhnutné na zníženie zápalu.

Ak váš pes počas celého života jedol granule, prechod na surovú stravu môže byť náročný. Namiesto jednorazovej zmeny pridajte do jeho známej stravy malé množstvá celozrnných potravín, aby si zvykol. Mixovanie, odšťavovanie alebo mletie surovín môže tiež uľahčiť ich prijímanie vášmu psovi, ak sa mu pridávanie prísad zdá nezvyčajné.

**2**

## Poskytnite alternatívne zdroje energie

Glukóza je bežnou formou energie v tele, ale jej premena na využiteľnú formu si vyžaduje veľa práce. Ketóny môžu mozgu poskytnúť alternatívnu, ľahko metabolizovateľnú formu energie.

Vitamíny skupiny B sa podieľajú na každom kroku energetického metabolizmu a mali by sa tiež pridávať do stravy. Sú dostupné v potravinách, ako sú sardinky, sled', losos, tuniak a vnútornosti.

**3**

## Znížte voľné radikály a oxidačný stres

Voľné radikály sú normálnym vedľajším produktom metabolizmu a z tela ich odstraňujú antioxidanty. Ak sa neodstránia, začnú sa hromadiť a môžu poškodiť bunky v mozgu.

**Selén a vitamíny E a C sú antioxidanty**, ktoré pridávajú hodnotu strave. Nájdete ich v potravinách, ako je špenát, mrkva a bobule. Je prospešné dopĺňať vitamín E a selén vo forme tabliet, pretože ich získanie v dostatočnom množstve len z potravy môže byť ťažké.

**4**

## Vyčistite odpad

Nakoniec chceme podporiť telo pri odstraňovaní odpadových produktov z mozgu. Môžeme to dosiahnuť doplnením extraktu z kurkumy, extraktu zo zeleného čaju, extraktu z čierneho korenia alebo húby *Hericium*.

# Farmakologická liečba

Existuje mnoho farmakologických účinných látok, ktoré pomáhajú zmierniť príznaky, ktoré váš pes môže pociťovať v dôsledku CCD, ako aj liečby, ktoré znižujú zápal a bolesť u psov trpiacich artritídou.

**Poradte sa so svojím veterinárom o najlepšej farmaceutickej podpore pre vášho psa..**

# Ďalšie liečebné možnosti

Ďalšie liečebné stratégie, ako napríklad transkraniálna fotobiomodulácia, sa v skorých výskumných štúdiách ukázali ako sľubné účinné stratégie na zmiernenie symptómov kognitívnej dysfunkcie u psov. Skoršie štúdie ukazujú, že liečba 3x týždenne počas jedného mesiaca, po ktorej nasledujú 2 liečby týždenne počas ďalšieho mesiaca, môže zlepšiť skóre DISHAA o 40 %. Skóre DISHAA hodnotí ich dezorientáciu, sociálnu interakciu, cykly spánku a bdenia, nácvik na domácnosť, aktivitu a úroveň úzkosti.

Hoci tieto štúdie predstavujú len veľmi skorý stupeň dôkazov, tento liečebný prístup pre vášho psa môže byť pre vás užitočný. Porozprávajte sa so svojím veterinárnym fyzioterapeutom a veterinárom o zaradení transkraniálnej fotobiomodulácie do liečebného programu vášho psa.

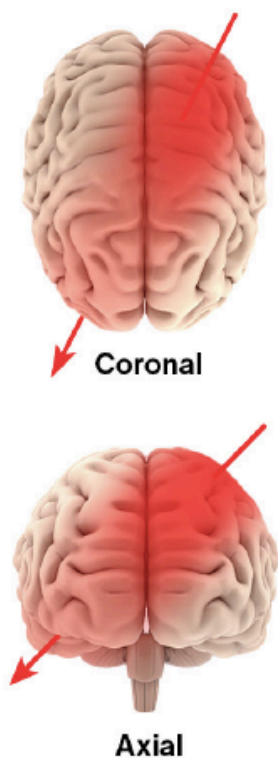


Fig. 1. Illustration depicting tPBMT delivery to a dog's brain.



## Nie ste sami! Kontaktujte nás

Naše psy, rovnako ako naše deti alebo starší rodičia, potrebujú našu podporu v každom období svojho života.

Naše psy pre nás robia všetko a my, ako ich ľudskí ochrancovia, máme možnosť oplatit' im to rovnakou úroveňou lásky a oddanosti. Možnosti uvedené v tomto dokumente môžu výrazne zlepšiť kvalitu života vášho psa s CCD s pribúdajúcim vekom..

---

!Ak máte pocit, že na tejto ceste potrebujete pomoc a partnera, radi vám pomôžeme. Môžeme spolu nájsť čo najlepšie riešenie pre Vášho seniora.

výživa a psychická neuro-stimulácia, ktorá výrazne podporí akúkoľvek farmakologickú liečbu odporúčanú vaším veterinárom. Najlepšia liečba ochorenia, ako je CCD, bude vždy komplexná a viacúrovňová, pričom každá podpora znásobuje zlepšovanie zdravotného stavu.

# Posúdenie stavu podľa škály DISHAA

DISHAA sa dá použiť na sledovanie progresie symptómov u vášho psa a napomáha pri identifikácii oblastí, ktoré sú u vášho psa najviac postihnuté. DISHAA v preklade je skratka pre **D**ezorientáciu, **I**nterakcie, **C**ykľus **S**pánku/bdenia, **H**Domáci výcvik, **U**čenie a pamäť, **A**ktivita a **A**Úzkosť.

Túto škálu môžete používať pravidelne na sledovanie pokroku vášho psa a na to, aby ste mohli naďalej upravovať a stabilizovať alebo zlepšovať kognitívny vývoj vášho psa

Váš veterinár alebo veterinárny fyzioterapeut s vami môže používať túto škálu ako nástroj, ktorý vám pomôže sledovať liečbu a jej priebeh.

---

**Dátum:**

**Meno majiteľa:**

**Meno domáceho maznáčika:**

**Vek:**

**Plemeno:**

**Hmotnosť:**

**Aktuálna strava:**

**Aktuálne lieky a dávkovanie:**

Identifikujte príznaky, ktoré sa objavili alebo zhoršili od ôsmich rokov veku vášho psa.

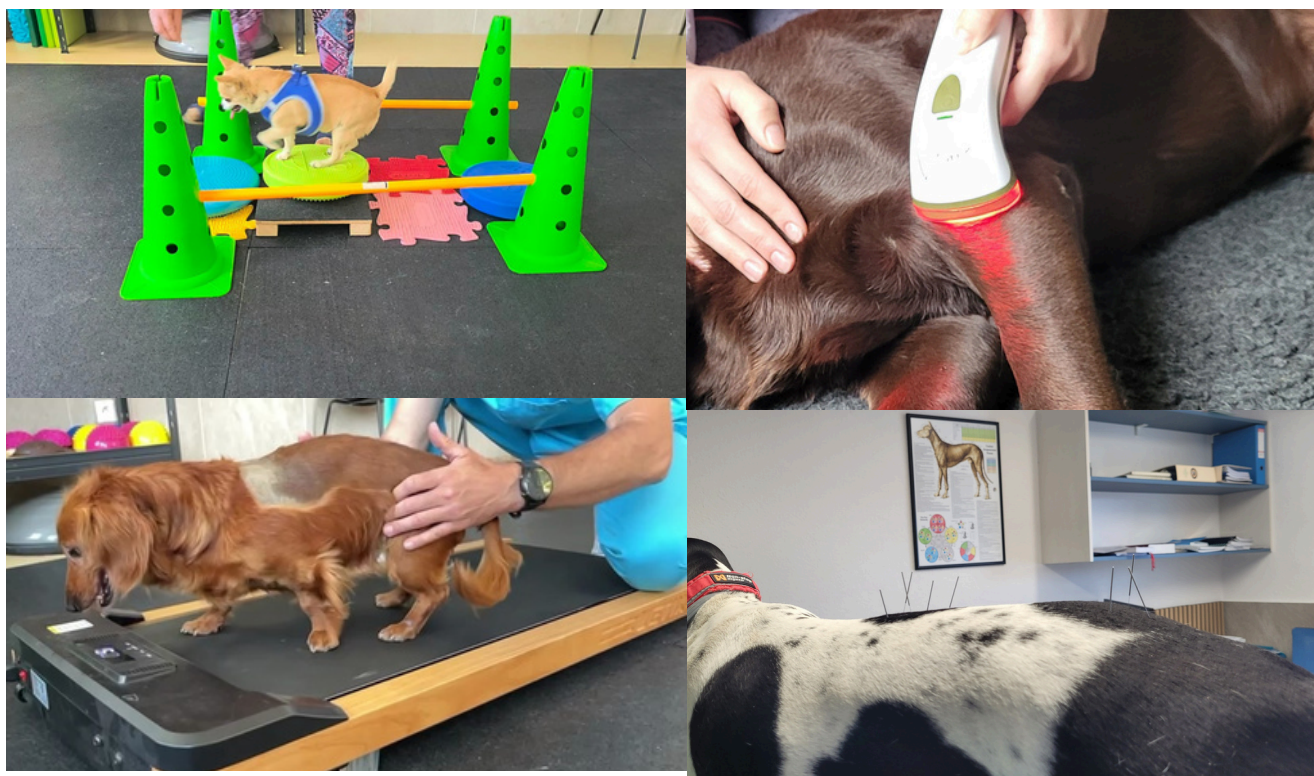
Ohodnotte ako 0 = žiadne, 1 = mierne, 2 = stredne závažné, 3 = závažné

	Score
<b>Dezorientácia</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pes sa zasekáva, má ťažkosti s pohybom okolo predmetov, ide k pántom dverí</li> <li>• Prázdne hľadá na steny, podlahu alebo do prázdna</li> <li>• Nespoznáva známe osoby/známe domáce zvieratá</li> <li>• Stráca sa v dome alebo na dvore</li> <li>• Menej reaguje na vizuálne (znaky) alebo sluchové (zvuky) podnety</li> </ul>	
<b>Sociálne vzťahy</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Podráždenejší/bojácnejší/agresívnejší voči návštevníkom, rodine alebo iným zvieratám</li> <li>• Znížený záujem o priblíženie sa, pozdravenie alebo prejavovanie náklonnosti/hladkanie</li> </ul>	
<b>Cyklus spánku/bdenia</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pachtenie/nepokoj/menej spánku/bdenie v noci štekacie v noci</li> </ul>	
<b>Domáci výcvik, učenie a pamäť</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Horšia schopnosť učiť sa nové úlohy alebo reagovať na predtým naučené povely/meno/prácu</li> <li>• Únik moču ___ alebo stolice ___ v interiéri /</li> <li>• Znížená signalizácia na vychádzanie von</li> <li>• Ťažkosti so získaním pozornosti psa/zvýšené rozptyľovanie/ znížená sústredenosť</li> </ul>	
<b>Aktivita</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zníženie zvedavosti alebo hry s hračkami, členmi rodiny, inými domácimi zvieratami</li> <li>• Zvýšená aktivita vrátane bezcieľneho chodenia alebo blúdenia</li> <li>• Opakujúce sa správanie, napr. krúženie ___ žuvanie ___ olizovanie ___ pozorovanie hviezd ___</li> </ul>	
<b>Úzkosť</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zvýšená úzkosť pri odlúčení od majiteľov</li> <li>• Väčšia reakcia/strach z vizuálnych (zraky) alebo sluchových (zvuky) podnetov</li> <li>• Zvýšený strach z miest(napr. nové prostredie/výlety von)</li> </ul>	
<b>Spolu:</b>	

Skóre 4–15 zodpovedá miernemu CDS.

Skóre 16–33 zodpovedá stredne ťažkému CDS.

Skóre > 33 zodpovedá závažnému CDS.



# FyzioVet Sliáč

Veterinárny fyzioterapeut je certifikovaný odborník na rehabilitáciu malých zvierat, po vyšetrení vypracuje rehabilitačný plán šitý na mieru pre konkrétneho pacienta. Podľa potrieb vyberie fyzikálnu terapiu, rehabilitáciu alebo iný druh terapie, ktorá najviac pomôže vášmu miláčikovi. Či už ide o úplné uzdravenie, celoživotnú liečbu konkrétneho problému, alebo len o získanie kondície.

**objednajte sa**

**+421 907 141 656**

**fyziovetsliac@gmail.com**

**www.fyziovetsliac.sk**

 [FyziovetSliáč](https://www.facebook.com/fyziovetsliac)